

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ВІННИЦЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ**

СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ

**Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти
сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 / ISO 9001:2015**

Кафедра економічної кібернетики та інформаційних систем

**ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор ВТЕІ КНТЕУ**

 **Н. Л. Замкова**

26 06 2020

ЕЛЕКТРОННИЙ БІЗНЕС

ELECTRONIC BUSINESS

РОБОЧА ПРОГРАМА

Ступінь вищої освіти	«бакалавр»	/ bachelor
Галузь знань	12 «Інформаційні технології»	/ Information technologies
Спеціальність	126 «Інформаційні системи та технології»	/ Information systems and technologies
Освітня програма	«Інформаційні технології у бізнесі»	/ Information technologies in business

Розробник: Ліщинська Л.Б., доктор технічних наук, професор

Гарант освітньої програми «Інформаційні технології у бізнесі» -
Кузьміна О.М., кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри економічної кібернетики та інформаційних систем ВТЕІ КНТЕУ

Обговорено та схвалено на засіданні кафедри економічної кібернетики та інформаційних систем 24.04.2020 р., пр. №3; на засіданні вченої ради факультету економіки, менеджменту та права 06.05.2020 р., пр. № 05 та засіданні вченої ради ВТЕІ КНТЕУ 26.06. 2020 р., пр. № 06

Рецензенти:

внутрішній рецензент Мерінова С.В. – кандидат економічних наук,
доцент

зовнішній стейкхолдер - Вапняр О.Л., директор ТОВ
«Універсальний сервіс»

Редактор: Фатєєва Т. Д.
Комп'ютерна верстка: Шуляк Н.В.

Підп. до друку 03.07.2020 р. Формат 60х84/16. Папір офсетний
Друк різнографічний. Ум. друк. арк. 1,40.
Обл.-вид. арк. 1,20. Тираж 5. Зам. № 136.

Редакційно-видавничий відділ ВТЕІ КНТЕУ
21000, м. Вінниця, вул. Хмельницьке шосе, 25

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Метою вивчення дисципліни є формування у майбутніх фахівців необхідного рівня інформаційної та комп'ютерної культури, набуття практичних навичок роботи на ПК і використання сучасних інформаційних технологій для розв'язування різноманітних задач у процесі навчання та роботи за фахом, оволодіння базовими знаннями, уявленнями і навичками у галузі електронного бізнесу, фінансових Інтернет-послуг, використання інформаційних технологій в електронному бізнесі, а також сучасних електронних платіжних систем (електронних грошей).

Результати вивчення навчальної дисципліни її місце в освітньому процесі.

Завданням вивчення дисципліни «Електронний бізнес» є:

- предметна галузь електронного бізнесу та його зв'язок з іншими економічними і комп'ютерними дисциплінами;
- основи теорії електронного бізнесу;
- основні поняття електронного бізнесу;
- застосування електронного бізнесу, ринки електронної торгівлі;
- основні моделі бізнес-процесів електронного бізнесу та сучасні інформаційні технології для їх реалізації в Інтернет;
- нові принципи та засоби проведення електронних розрахунків: пластикові картки, смарт-картки, цифрові гроші;
- типи електронних платежів і платіжних систем;
- проблеми безпеки та захисту інформації в умовах електронного бізнесу;
- основи бізнесу та маркетингу на основі використання сучасних інформаційних технологій;
- практичні навички ведення бізнесу в сучасних інформаційних системах.

Результатом вивчення навчальної дисципліни «Електронний бізнес» для освітньої програми «Інформаційні технології у бізнесі» є формування комплексу компетентностей:

- **інтегральна компетентність:**

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в області інформаційних систем та технологій, або в процесі навчання, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, які потребують застосування теорій та методів інформаційних технологій.

- **загальні компетентності:**

КЗ 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

КЗ 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

КЗ 3. Здатність до розуміння предметної області та професійної діяльності.

КЗ 5. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

КЗ 6. Здатність до пошуку, оброблення та узагальнення інформації з різних джерел.

КЗ 10. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

- спеціальні (фахові) компетентності:

КС 1. Здатність аналізувати об'єкт проектування або функціонування та його предметну область.

КС 2. Здатність застосовувати стандарти в області інформаційних систем та технологій при розробці функціональних профілів, побудові та інтеграції систем, продуктів, сервісів і елементів інфраструктури організації.

КС 4. Здатність проектувати, розробляти та використовувати засоби реалізації інформаційних систем, технологій та інфокомунікацій (методичні, інформаційні, алгоритмічні, технічні, програмні та інші).

КС 5. Здатність оцінювати та враховувати економічні, соціальні, технологічні та екологічні фактори на всіх етапах життєвого циклу інфокомунікаційних систем.

КС 6. Здатність використовувати сучасні інформаційні системи та технології (виробничі, підтримки прийняття рішень, інтелектуального аналізу даних та інші), методики й техніки кібербезпеки під час виконання функціональних завдань та обов'язків.

КС 9. Здатність розробляти бізнес-рішення та оцінювати нові технологічні пропозиції.

КС 10. Здатність вибору, проектування, розгортання, інтегрування, управління, адміністрування та супроводжування інформаційних систем, технологій та інфокомунікацій, сервісів та інфраструктури організації.

КС 12. Здатність управляти та користуватися сучасними інформаційно-комунікаційними системами та технологіями (у тому числі такими, що базуються на використанні Інтернет).

КС 13. Здатність проводити обчислювальні експерименти, порівнювати результати експериментальних даних і отриманих рішень.

КС 14. Здатність формувати нові конкурентоспроможні ідеї й реалізовувати їх у проектах (стартапах).

Програмні результати навчання здобувачів з навчальної дисципліни «Електронний бізнес» полягають:

ПР 3. Використовувати базові знання інформатики й сучасних інформаційних систем та технологій, навички програмування, технології безпечної роботи в комп'ютерних мережах, методи створення баз даних та інтернет-ресурсів, технології розроблення алгоритмів і комп'ютерних програм мовами високого рівня із застосуванням об'єктно-орієнтованого програмування для розв'язання задач проектування і використання інформаційних систем та технологій.

ПР 6. Демонструвати знання сучасного рівня технологій інформаційних систем, практичні навички програмування та використання прикладних і

спеціалізованих комп'ютерних систем та середовищ з метою їх запровадження у професійній діяльності.

ПР 9. Здійснювати системний аналіз архітектури підприємства та його ІТ-інфраструктури, проводити розроблення та вдосконалення її елементної бази і структури.

Міждисциплінарні зв'язки: програма упорядкована відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів, базується на вивченні таких нормативних дисциплін, як «Офісні комп'ютерні технології», «Комп'ютерні мережі», «Кібербезпека», «Моделювання бізнес-процесів», «Організація баз даних та знань», «Об'єктно-орієнтоване програмування».

Критерії оцінювання результатів навчання

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни. Мінімальний пороговий рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати його в мінімальну позитивну оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали.

Рівні компетентності	За шкалою КНТЕУ	Критерії оцінювання
Високий (дослідницький)	90-100	Має обґрунтовані та всебічні знання з дисципліни, вміє узагальнювати та систематизувати набуті знання; самостійно знаходить джерела інформації та працює з ними; проводить власні дослідження, може використовувати набуті знання та вміння при розв'язанні задач.
Достатній (частково-пошуковий)	82-89	Володіє навчальним матеріалом, вміє зіставляти та узагальнювати, виявляє творчий інтерес до предмету, виконує завдання з повним поясненням та обґрунтуванням, але допускає незначні помилки; може усвідомити нові для нього факти, ідеї.
	75-81	Володіє визначеним програмою навчальним матеріалом; розв'язує завдання, передбачені програмою, з частковим поясненням.
Елементарний (репродуктивний)	69-74	Володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні; може самостійно розв'язати та пояснити розв'язання завдання.
	60-68	Ознайомлений з навчальним матеріалом, відтворює його на репродуктивному рівні; виконує елементарні завдання за зразком або відомим алгоритмом.
Низький (фрагментарний)	35-59	Ознайомлений та відтворює навчальний матеріал на рівні окремих фактів та фрагментів матеріалу; під керівництвом викладача виконує елементарні завдання.
	1-34	Ознайомлений з навчальним матеріалом на рівні розпізнавання та відтворення окремих фактів.

Якщо здобувач вищої освіти повністю виконав програму дисципліни та набрав протягом семестру 75 і більше балів, то підсумкова оцінка може бути виставлена без опитування чи виконання екзаменаційного завдання на момент проведення екзамену.

У разі, якщо здобувач вищої освіти бажає поліпшити свою оцінку, або не набрав 75 балів, він складає екзамен з усієї програми навчальної дисципліни у вигляді письмового опитування знань згідно завдань встановленого зразка. Результат виконання екзаменаційних завдань оцінюється з урахуванням результатів у співвідношенні 80:20, де 80 – максимальна оцінка за виконання екзаменаційного завдання, 20 – результат поточної успішності відповідно до шкали переводу поточної роботи для врахування її при підсумковій оцінці.

Обсяг дисципліни в кредитах та його розподіл

Назва теми	Кількість годин				Форми контролю
	всього	з них			
		лекції	практ.	СРС	
Тема 1. Основні визначення та поняття електронного бізнесу	12	2	4	6	УО, ЕЗ, ДН
Тема 2. Принципи, переваги та можливості електронного бізнесу	13	2	4	7	ЕЗ, ОЗ, ДН
Тема 3. Формування моделі електронного бізнесу	13	2	4	7	КТ, ЕЗ, ІЗ ПО, ДН
Тема 4. Стратегія поведінки підприємства на ринку електронної торгівлі. Впровадження fulfillment для розвитку електронного бізнесу	13	2	4	7	ЕЗ, ДН, КТ, ІЗ
Тема 5. Електронна комерція В2В	13	2	4	7	ЕЗ, ДН, КТ, ІЗ
Тема 6. Електронна комерція В2С	13	2	4	7	ЕЗ, ДН, КТ, ІЗ
Тема 7. Можливості інтернет-маркетингу	13	2	4	7	
Тема 8. Електронні платіжні системи	13	2	4	7	ЕЗ, ДН, КТ, ІЗ
Тема 9. Інтерактивне банківське обслуговування	13	2	4	7	ЕЗ, ДН, КТ, ІЗ
Тема 10. Віртуальні підприємства	13	2	4	7	ЕЗ, ДН, КТ, ІЗ
Тема 11. Управління бізнес-процесами електронного бізнесу	13	2	4	7	
Тема 12. Форми і методи захисту інформації у процесі електронного бізнесу	13	2	4	7	ЕЗ, ДН, КТ, ІЗ
Тема 13. Організаційно-правове забезпечення електронного бізнесу. Ефективність електронного бізнесу.	13	2	4	7	ЕЗ, ДН, КТ, ІЗ
Тема 14. Перспективи розвитку електронного бізнесу	12	2	4	6	ЕЗ, ДН, КТ, ІЗ
Разом за навчальний рік	180/6	28	56	96	
Підсумковий контроль					екзамен

Умовні позначення:

УО/ПО - усне/письмове опитування;
 ЕЗ - вирішення задач в електронному вигляді;
 ІЗ - індивідуальне завдання;

КТ - комп'ютерне тестування;
 ДН-дистанційне навчання;

II. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зміст дисципліни (теми програми)

Тема 1. Основні визначення та поняття електронного бізнесу

Історія становлення електронного бізнесу. Нові економічні поняття і їх взаємозв'язок: віртуальна економіка (online economy), електронний бізнес (e-business), web-бізнес (web-business), електронна комерція (e-commerce), інтернет-комерція (ie-commerce), електронні гроші (e-money). Електронний бізнес (e-business) як нове економічне явище. Особлива роль Інтернет, її структура і протоколи передачі даних.

Тема 2. Принципи, переваги та можливості електронного бізнесу

Порівняння традиційного бізнесу з електронним: доступ до інформації, оформлення замовлення, оплата, виконання замовлення, обслуговування після продажу. Електронна комерція і нові можливості бізнесу. Принципи, переваги та можливості електронної комерції, її вплив на розвиток економіки розвинених країн, та країн, що розвиваються.

Тема 3. Формування моделі електронного бізнесу

Основні характеристики економічної моделі електронного бізнесу. Необхідні умови для розвитку електронної комерції. Форми електронної комерції. Маркетинг в електронній комерції. Специфіка комерції у сфері інтелектуальної власності. Комерція на споживчому ринку і між підприємствами. Стратегія поведінки фірми на ринку електронної комерції.

Опис, впровадження і розвиток web-вузла (віртуального магазину). Аналіз інформації, довготривалі транзакції. Вибір платіжних засобів. Індивідуальний маркетинг. Ланцюжки доданої вартості. Посередництво. Формування витрат і прибутковості в електронному бізнесі. Проблема оцінки бізнес і фінансових ризиків. Методика вимірювання ефективності електронної комерції з позиції постачальника.

Державне регулювання електронної торгівлі: оподаткування, ліцензування, нормативне регулювання. Розвиток законодавчої бази по електронній комерції в США, Західній Європі і Україні. Проект закону про ЕЦП в Україні. Регулювання суперечок і проблеми невиконання зобов'язань по електронних операціях (світовий і вітчизняний досвід).

Тема 4. Стратегія поведінки підприємства на ринку електронної торгівлі. Впровадження fulfillment для розвитку електронного бізнесу

Основні сектори електронної торгівлі. Торгівля книгами, аудіо і відео продукцією. Торгівля персональними комп'ютерами і програмним забезпеченням. Торгівля туристичними послугами. Інтернет-реклама. Торгівля інформаційними послугами. Торгівля фінансовими (банківськими) послугами.

Визначення фінансових Інтернет-послуг і їх особливостей. Інтернет-банкінг. Інтернет-трейдинг. Інтернет-страхування. Характеристика операцій, що здійснюються, і умови їх здійснення.

Приклади організації віртуального бізнесу в західних країнах (Amazon.com, Cisco.com, Intel.com, eBay.com тощо). Українські Інтернет-магазини і їх особливості. Розвиток фінансових Інтернет-послуг в Україні і за кордоном.

Продаж та купівля в Інтернет. Поняття електронного магазину. Програмні рішення Інтернет-торгівлі. Оподаткування товарів, що продаються через Інтернет. Ціноутворення в Інтернет. Проектування баз даних та інформаційних систем для комерційних застосувань. Electronic Software Distribution - електронне розповсюдження програмного забезпечення. Менеджмент операційних ресурсів. Приклади реальних систем електронної комерції.

Особливості fulfillment – процесів, які забезпечують бізнес-процеси електронної торгівлі, результатом яких є виконання замовлення. Fulfillment охоплює таке коло дій: приймання товару на склад, збереження товару на складі, обробка замовлення, збір товару для замовлення, пакування і доставка замовлення, приймання платежів, керування поверненнями.

Особливості організації fulfillment в Україні. Основні групи компаній в Україні, які надають послуги fulfillment. Пункт поштового розсилання компанії. Кур'єрські компанії. 3PL оператори. Виділення послуги fulfillment в окремий бізнес-напрямок, повний цикл обслуговування товару/замовлення, в тому числі і з передачею fulfillment будь-якій кур'єрській службі на вибір замовника.

Тема 5. Електронна комерція B2B

Еволюція електронної комерції B2B. Функції електронної комерції B2B. Корпоративні додатки B2B. Переваги електронної комерції B2B. Перспективи розвитку електронної комерції B2B в Україні.

Тема 6. Електронна комерція B2C

Основні положення. Сфери застосування електронної комерції B2C. Фактори успіху роздрібної електронної комерції. Джерела доходу роздрібної електронної комерції. Перспективи розвитку роздрібної електронної комерції в Україні.

Тема 7. Можливості інтернет-маркетингу

Особливості Інтернет-маркетингу. Характеристики Internet як маркетингового каналу: таргетинг, трекінг, інтерактивність, доступність та гнучкість, мультимедійність, низька вартість, можливість створення віртуальних спілок тощо.

Основні принципи товарної політики підприємств, які здійснюють бізнес-процеси в мережі Internet. Методика здійснення маркетингу в Інтернет. Вплив маркетингової діяльності в Інтернет на імідж підприємства. Аналіз якості Internet-представництв комерційних структур із використанням маркетингового підходу.

Основні принципи та засоби реклами в мережі Internet. Особливості застосування засобів Internet-реклами.

Формування цін на товари і послуги в мережі Internet.

Тема 8. Електронні платіжні системи

Транзакції в Інтернет. Вимоги до платіжних систем. Види Інтернет-платіжних систем і їх порівняльний аналіз (дебетові, кредитні, гібридні). Види електронних платежів і їх характеристика. Кредитні і дебетові карти. Розрахунки з використанням протоколу SET. Міжнародні «карткові» асоціації і кредитні компанії (VISA, MasterCard та ін.). Смарт-карти і «електронні гаманці». Принципи функціонування електронних платіжних систем на основі магнітних і мікропроцесорних карт.

Тема 9. Інтерактивне банківське обслуговування

Електронні чеки. Мережеві гроші. Організація і функціонування електронних платіжних систем на базі електронних чеків і цифрових грошей (DigiCash, CyberCash, NetCash, NetCheck та ін.). Шахрайство у сфері електронної комерції і електронних розрахунків. Забезпечення безпеки при розрахунках через Інтернет.

Тема 10. Віртуальні підприємства

Поняття віртуального підприємства. Класифікація віртуальних підприємств. Мобільний офіс як інструмент діяльності віртуального підприємства. Інформаційні технології віртуального підприємства. Специфіка управління віртуальним підприємством.

Тема 11. Управління бізнес-процесами електронного бізнесу

Сутність поняття «бізнес-процес». Характеристика основних та допоміжних бізнес-процесів підприємства. Основні властивості бізнес-процесів. Класифікація бізнес-процесів. Основні концепції удосконалення бізнес-процесів. Поняття реінжинірингу бізнес-процесів.

Пріоритетні напрямки розвитку електронного бізнесу. Управління формуванням доданої вартості в е-бізнесі. Забезпечення конкурентостійкості компаній в е-бізнесі.

Тема 12. Форми і методи захисту інформації у процесі електронного бізнесу

Елементи криптології. Криптологія із закритим та відкритим ключами. Встановлення справжності. Встановлення повноважень. Традиційні методи перетворення секретної інформації. Безпека комп'ютерних систем. Захист комп'ютерних систем обробки Інформації. Моделі та механізми реалізації політики безпеки. Безпека комп'ютерних мереж. Безпека, що забезпечується засобами клієнта та засобами сервера. Захист електронних платежів. Захист інформації в банківських системах. Безпека систем обміну електронними даними. Персональні платежі та їх захист.

***Тема 13. Організаційно-правове забезпечення електронного бізнесу.
Ефективність електронного бізнесу***

Стан законодавчого регулювання відносин у галузі інформаційних технологій. Юрисдикція в Інтернет. Юридична сила договірної та розрахункової документації в електронній формі. Правовий захист інформації. Інтелектуальна власність в мережі. Правові аспекти експорту криптосистем. Закони України про криптозахист. Антиреклама. Створення тіньових сайтів. Електронні бюро претензій (світовий і вітчизняний досвід). Системи електронного документообігу в електронній комерції. Методи визначення ефективності електронного бізнесу. Напрями оцінки ефективності електронного бізнесу.

Тема 14. Перспективи розвитку електронного бізнесу

Економічні перспективи розвитку електронного бізнесу в західних країнах і Україні. Кількісні і якісні критерії розвитку. Зростання числа віртуальних компаній і приватних мереж. Розвиток інфраструктури. Збільшення об'ємів мікротранзакцій. Впровадження смарт-карт. Вдосконалення систем безпеки. Діяльність урядових і фінансових структур. Активізація мережесередників.

Структура навчальної дисципліни

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.
Розуміти та знати: - основні поняття та категорії електронної комерції; - базові основи функціонування Інтернет; - яке місце в інформаційному комплексі посідає Інтернет-економіка; - механізми підтримки електронної комерції (світовий і вітчизняний досвід) Вміти: - користуватись основними пошуковими системами мережі Інтернет; - знаходити репрезентативну інформацію в мережі Інтернет.	Тема 1. Основні визначення та поняття електронного бізнесу Лекція №1 <i>План лекції</i> 1. Історія розвитку електронного бізнесу. Основні поняття електронної бізнесу. 2. Електронний ринок та електронний бізнес. 3. Основні сфери електронного бізнесу. 4. Порівняння електронного бізнесу з традиційним. <i>Література:</i> Основна: 1-5, 7 Додаткова: 8-15, 18, 19-25 Інтернет-ресурси: 33	2
	Самостійна робота. Вивчення та доповнення матеріалу лекції. <i>Питання, які виносяться на СРС</i> 1. Механізми підтримки електронної комерції (світовий і вітчизняний досвід). 2. Місце Інтернет-економіки в інформаційному комплексі.	6
	Лабораторне заняття 1. <i>Завдання для лабораторної роботи</i> 1. Відвідати український пошуковий сервер META (www.meta-ukraine.com) і ознайомитись з основними прийомами формування запитів на пошук інформації. 2. Відвідати українську версію пошукового сервера Google (http://www.google.com.ua) і ознайомитись з основними прийомами формування запитів на пошук інформації.	2
	Лабораторне заняття 2. <i>Завдання для лабораторної роботи</i> 1. Створити текстовий файл, куди занести основні поняття електронного бізнесу. 2. В мережі Інтернет знайти визначення основних понять електронного бізнесу, які занести в попередньо створений текстовий файл.	2
	Тема 2. Принципи, переваги та можливості електронного бізнесу Лекція №2 <i>План лекції</i> 1. Принципи електронної торгівлі. 2. Переваги та можливості електронної торгівлі. 3. Принципи організації електронного бізнесу.	2

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.
Вміти: - провести порівняльну характеристику основних сфер електронної комерції; - провести графічний аналіз динаміки розвитку електронного ринку.	<i>Література:</i> Основна: 1-5, 7 Додаткова: 8-15, 18, 19-25 Інтернет-ресурси: 33	
	Самостійна робота. Вивчення та доповнення матеріалу лекції. <i>Питання, які виносяться на СРС</i> 1. Вимоги до менеджера в умовах електронного бізнесу. 2. Аналіз динаміки розвитку електронного ринку.	7
	Лабораторне заняття 3. <i>Завдання для лабораторної роботи</i> 1. Визначити основні напрямки розвитку сучасного електронного бізнесу. 2. Провести порівняльну характеристику основних сфер електронного бізнесу.	2
	Лабораторне заняття 4. <i>Завдання для лабораторної роботи</i> 1. Провести графічний аналіз динаміки розвитку світового та вітчизняного електронного ринку. 2. Сформулювати та заповнити таблицю «Недоліки та переваги електронного бізнесу».	2
Розуміти та знати: - моделі електронного бізнесу; - посередників на ринку електронної комерції; - процес інтерактивного маркетингу в Інтернет; - основні правила проведення сучасної маркетингової кампанії, які підтверджують важливість вірусного маркетингу; - характеристики успішних віртуальних компаній	Тема 3. Формування моделі електронного бізнесу Лекція №3 <i>План лекції</i> 1. Основні характеристики економічної моделі електронного бізнесу. 2. Моделі електронного бізнесу. 3. Нові ролі на ринку електронної торгівлі. 4. Інтерактивний маркетинг. Концепція вірусного маркетингу. <i>Література:</i> Основна: 1-5, 7 Додаткова: 8-15, 18, 19-25 Інтернет-ресурси: 33	2
	Самостійна робота. Вивчення та доповнення матеріалу лекції. <i>Питання, які виносяться на СРС</i> 1. Основні правила проведення сучасної маркетингової кампанії. 2. Характеристики успішних віртуальних компаній.	7

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.
Internet-магазину.	Лабораторне заняття 5. <i>Завдання для лабораторної роботи</i> 1. Провести порівняльну характеристику основних категорій електронного бізнесу. 2. Ознайомитись з моделлю відносин між учасниками процесу електронної комерції – G2B, а саме дослідити забезпечення контакту бізнесових структур з податковими органами. 3. Здійснити аналіз сайту Державної фіскальної служби України (http://sfs.gov.ua/). Підготувати огляд з аналізом сайту.	2
	Лабораторне заняття 6. <i>Завдання для лабораторної роботи</i> 1. Визначити, до яких систем належать наведені поняття та терміни. 2. Структурувати та розшифрувати доменні імена суб'єктів. 3. Визначити послідовність етапів створення Internet-магазину, вказавши їх у правильному порядку.	2
Розуміти та знати: - стратегію поведінки фірми на ринку електронної торгівлі; - інструменти для адміністрування електронного бізнесу; - технологічну підтримку електронної торгівлі на підприємстві; - особливості і основні послуги fulfillment; - можливості fulfillment-центру. Вміти: - провести аналіз організації роботи Інтернет-магазину; - провести аналіз технології роботи Інтернет-магазину; - організувати основні етапи роботи fulfillment-центру.	Тема 4. Стратегія поведінки підприємства на ринку електронної торгівлі Лекція №4 <i>План лекції</i> 1. Поведінка фірми на ринку електронного бізнесу. 2. Інструменти для адміністрування електронного бізнесу. 3. Технологічна підтримка електронної торгівлі на підприємстві. 4. Процедури створення інтернет-магазину. <i>Література:</i> Основна: 1-5, 7 Додаткова: 10-15, 18, 19-24 Інтернет-ресурси: 33	2
	Самостійна робота. Вивчення та доповнення матеріалу лекції. <i>Питання, які виносяться на СРС</i> 1. Особливості fulfillment. 2. Основні послуги і переваги fulfillment. 3. Характеристика fulfillment-центру.	7
	Лабораторне заняття 7. <i>Завдання для лабораторної роботи</i> 1. Визначити, які елементи забезпечують окремі технологічні операції в електронному магазині. 2. Ознайомитися з особливостями структури	2

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.
	Internet-магазинів.	
	Лабораторне заняття 8. <i>Завдання для лабораторної роботи</i> 1. Ознайомитися з технологією роботи Internet-магазинів та асортиментом запропонованих товарів. 2. За допомогою даних мережі Internet визначити три кращих за рейтингом електронні магазини відповідної товарної спеціалізації. 3. Ознайомитись з технологією роботи fulfillment-центру.	2
Розуміти та знати: - базисну форму електронної комерції B2B, електронні ринки, електронні центри; - функції електронної торгівлі; - системи класу ERP, CRM і SCM; - перспективи розвитку електронної торгівлі B2B в Україні. Вміти: - провести аналіз Internet-аукціонів за структурою, типом, технологією роботи, особливостями продажу товарів; - провести аналіз правил проведення Internet-аукціонів.	Тема 5. Електронна комерція B2B Лекція №5 <i>План лекції</i> 1. Еволюція електронної комерції B2B. Переваги електронної комерції B2B.. 2. Функції електронної комерції B2B. 3. Корпоративні додатки B2B. 4. Перспективи розвитку електронної комерції B2B в Україні. <i>Література:</i> Основна: 1-5, 7 Додаткова: 10-15, 18, 19-24 Інтернет-ресурси: 33	2
	Самостійна робота. Підготовка до виконання завдань лабораторної роботи та оформлення звіту.	7
	Лабораторне заняття 9. <i>Завдання для лабораторної роботи</i> 1. Ознайомитися з структурою, типами Internet-аукціонів. 2. Дослідити технологію роботи Internet-аукціонів та особливостями продажу товарів, представлених у окремих категоріях.	2
	Лабораторне заняття 10. <i>Завдання для лабораторної роботи</i> 1. Ознайомитися з основними правилами проведення попередньо обраного аукціону. 2. Ознайомитися з процедурою реєстрації, особливостями виставлення лота на продаж, технологією участі в торгах та покупки лота.	2
Розуміти та знати: - сфери застосування електронної комерції B2C роздрібна торгівля,	Тема 6. Електронна комерція B2C Лекція №6 <i>План лекції</i> 1. Основні поняття. Сфери застосування	2

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.
віртуальне банківське обслуговування, Інтернет-трейдинг і т.д.; - фактори успіху роздрібної електронної комерції; - джерела доходу роздрібної електронної комерції; - перспективи розвитку роздрібної електронної комерції в Україні. Вміти: - провести аналіз структури та функцій електронних торговельних майданчиків; - реєструватись та приймати участь у торгах на електронних торговельних майданчиках; - здійснювати пошук комерційної інформації на електронних торговельних майданчиках.	електронної комерції B2C. 2. Фактори успіху роздрібної електронної комерції. 3. Джерела доходу роздрібної електронної комерції. 4. Перспективи розвитку роздрібної електронної комерції в Україні. <i>Література:</i> Основна: 1-5, 7 Додаткова: 10-15, 18, 19-24 Інтернет-ресурси: 33	
	Самостійна робота. Підготовка до виконання завдань лабораторної роботи та оформлення звіту.	7
	Лабораторне заняття 11. <i>Завдання для лабораторної роботи</i> 1. Ознайомитися з особливостями структури та функціями електронних торговельних майданчиків. 2. Ознайомитися з правилами реєстрації та участі у торгах на електронних торговельних майданчиках.	2
	Лабораторне заняття 12. <i>Завдання для лабораторної роботи</i> 1. Ознайомитись із особливостями пошуку комерційної інформації на електронних торговельних майданчиках. 2. Здійснити пошук відповідно до завдання.	2
Розуміти та знати: - особливості і характеристика Інтернет-маркетингу; - методику здійснення маркетингу в Інтернет; - вплив маркетингової діяльності в Інтернет на імідж підприємства; - основні принципи та засоби реклами в мережі Internet; - особливості застосування засобів Internet-реклами. Вміти: - надавати характеристики Internet як маркетингового каналу; - досліджувати основні	Тема 7. Можливості інтернет-маркетингу Лекція №7 <i>План лекції</i> 1. Особливості і характеристика Інтернет-маркетингу. 2. Методика здійснення маркетингу в Інтернет. 3. Вплив маркетингової діяльності в Інтернет на імідж підприємства. 4. Основні принципи та засоби реклами в мережі Internet. Особливості застосування засобів Internet-реклами. <i>Література:</i> Основна: 1-5, 7 Додаткова: 10-15, 18, 19-24 Інтернет-ресурси: 33	2
	Самостійна робота. Підготовка до виконання завдань лабораторної	7

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.
принципи товарної політики підприємств електронного бізнесу; - застосовувати методику здійснення маркетингу в Інтернет; - досліджувати вплив маркетингової діяльності в Інтернет на імідж підприємства; - здійснювати аналіз якості Internet-представництв підприємств; - застосовувати основні засоби реклами в мережі Internet з урахуванням особливостей; - здійснювати формування цін на товари і послуги в мережі Internet.	роботи та оформлення звіту.	
	Лабораторне заняття 13. <i>Завдання для лабораторної роботи</i> 1. Надати характеристики Internet як маркетингового каналу: таргетинг, трекінг, інтерактивність, доступність та гнучкість, мультимедійність, низька вартість, можливість створення віртуальних спілок тощо. 2. Дослідити основні принципи товарної політики підприємств, які здійснюють бізнес-процеси в мережі Internet. 3. Ознайомитись з методикою здійснення маркетингу в Інтернет.	2
	Лабораторне заняття 14. <i>Завдання для лабораторної роботи</i> 1. Дослідити вплив маркетингової діяльності в Інтернет на імідж підприємства. 2. Провести аналіз якості Internet-представництв комерційних структур із використанням маркетингового підходу. 3. Ознайомитись з основними принципами та засобами реклами в мережі Internet; особливостями застосування засобів Internet-реклами. 4. Визначити принципи формування цін на товари і послуги в мережі Internet.	2
	Тема 8. Електронні платіжні системи Лекція №8 <i>План лекції</i> 1. Трансакції в Інтернет. 2. Основні види платіжних систем в Інтернет. 3. Вимоги до платіжних систем. 4. Приклади платіжних систем в Інтернет. <i>Література:</i> Основна: 1-5, 7 Додаткова: 10-15, 18, 20-22 Інтернет-ресурси: 33	2
Вміти: - здійснювати електронні платежі за допомогою кредитних карток; - здійснювати електронні платежі за допомогою електронних чеків; - здійснювати електронні платежі за допомогою електронних грошей; - користуватись	Самостійна робота. Вивчення та доповнення матеріалу лекції. <i>Питання, які виносяться на СРС</i> 1. Процедури проведення електронних платежів. 2. Способи здійснення електронних платежів.	7
	Лабораторне заняття №15 <i>Завдання для лабораторної роботи</i> 1. Визначити правильну послідовність етапів	2

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.
електронними платіжними системами WebMoney Transfer, CyberPlat, PayCash, IMoney, Інтерплат.	здійснення електронних платежів за допомогою кредитних карток. 2. Визначити правильну послідовність етапів здійснення електронних платежів за допомогою електронних чеків.	
	Лабораторне заняття №16 <i>Завдання для лабораторної роботи</i> 1. Визначити правильну послідовність етапів здійснення електронних платежів за допомогою електронних грошей. 2. Ознайомитися з особливостями функціонування та провести порівняльний аналіз основних видів електронних платіжних систем WebMoney Transfer, CyberPlat, PayCash, IMoney, Інтерплат.	2
Розуміти та знати: - різновиди віддаленого банківського обслуговування: телефонний банкінг, відео-банкінг, РС-банкінг, Інтернет-банкінг; - тенденції розвитку Інтернет-банкінгу у світі.	Тема 9. Інтерактивне банківське обслуговування Лекція №9 <i>План лекції</i> 1. Основні визначення. 2. Приклади реалізації послуг Інтернет-банкінгу Security First Network Bank (www.sfnb.com). 3. Тенденції розвитку Інтернет-банкінгу у світі. <i>Література:</i> Основна: 1, 2, 4, 5, 7 Додаткова: 8, 9, 13-15, 18 Інтернет-ресурси: 33, 37	2
Вміти: -користуватися системами інтернет-банкінгу і мобільного банкінгу; - здійснювати пошук інформації щодо надання туристичних послуг у мережі Internet; - користуватись послугами з бронювання квитків.	Самостійна робота. Підготовка до виконання завдань лабораторної роботи та оформлення звіту.	7
	Лабораторне заняття №17 <i>Завдання для лабораторної роботи</i> 1. Ознайомитись з перевагами і недоліками інтернет-банкінгу і мобільного банкінгу; заповнити відповідну таблицю. 2. Ознайомитися функціональними можливостями і особливостями систем інтернет-банкінгу і мобільного банкінгу, надати їх короткий опис. 3. Порівняти особливості надання послуг найпоширеніших систем інтернет-банкінгу і мобільного банкінгу.	2
	Лабораторне заняття №18 <i>Завдання для лабораторної роботи</i> 1. Ознайомитися з особливостями пошуку інформації та надання туристичних послуг у мережі Internet.	2

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.
	2. Ознайомитися з особливостями надання послуг з бронювання квитків.	
Розуміти та знати: – поняття віртуального підприємства; – класифікацію віртуальних підприємств; – поняття мобільного офісу як інструменту діяльності віртуального підприємства; – інформаційні технології віртуального підприємства; – особливості управління віртуальним підприємством. Вміти: – організовувати роботу віртуальних підприємств; – організувати мобільний офіс як інструмент діяльності віртуального підприємства; – проводити аналіз інформаційних технологій для організації роботи віртуального підприємства; – з'ясовувати специфіку управління віртуальним підприємством.	Тема 10. Віртуальні підприємства Лекція №10 <i>План лекції</i> 1. Поняття віртуального підприємства. Класифікація віртуальних підприємств. 2. Мобільний офіс як інструмент діяльності віртуального підприємства. 3. Інформаційні технології віртуального підприємства. 4. Специфіка управління віртуальним підприємством. <i>Література:</i> Основна: 1-5, 7 Додаткова: 8, 9, 13-15, 18, 20-21 Інтернет-ресурси: 31, 32	2
	Самостійна робота. Вивчення та доповнення матеріалу лекції. <i>Питання, які виносяться на СРС</i> 1. Надати характеристику основним типам віртуальних підприємств. 2. Дослідити доцільність застосування типу віртуального підприємства для конкретного випадку.	7
	Лабораторне заняття №19 <i>Завдання для лабораторної роботи</i> 1. Ознайомитись з особливостями організації роботи віртуальних підприємств. 2. Ознайомитись з діяльністю мобільного офісу як інструменту діяльності віртуального підприємства.	2
	Лабораторне заняття №20 <i>Завдання для лабораторної роботи</i> 1. Провести аналіз інформаційних технологій для організації роботи віртуального підприємства. 2. З'ясувати специфіку управління віртуальним підприємством.	2
Розуміти та знати: – сутність поняття «бізнес-процес», їх характеристики; – основні властивості бізнес-процесів;	Тема 11. Управління бізнес-процесами електронного бізнесу Лекція №11 <i>План лекції</i> 1. Сутність поняття «бізнес-процес», їх характеристика.	2

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.
– класифікацію бізнес-процесів; – особливості правління формуванням доданої вартості в електронному бізнесі; – засоби забезпечення конкурентостійкості компаній в електронному бізнесі; – основні концепції удосконалення бізнес-процесів, особливості реінжинірингу бізнес-процесів; – пріоритетні напрямки розвитку електронного бізнесу.	2. Основні властивості бізнес-процесів. Класифікація бізнес-процесів. 3. Управління формуванням доданої вартості в електронному бізнесі. 4. Забезпечення конкурентостійкості компаній в електронному бізнесі. <i>Література:</i> Основна: 1-5, 7 Додаткова: 8, 9, 13-15, 18, 20-21 Інтернет-ресурси: 31, 32	
Вміти: – застосовувати процесний підхід у створенні доданої споживчої цінності; – розробляти візуальну модель бізнес-процесів управління фінансами; – розробляти модель управління бізнес-процесами виробничого підприємства; – створювати інтегровану базу даних для управління підприємством як сукупністю бізнес-процесів.	Самостійна робота. Вивчення та доповнення матеріалу лекції. <i>Питання, які виносяться на СРС</i> 1. Основні концепції удосконалення бізнес-процесів. Поняття реінжинірингу бізнес-процесів. 2. Пріоритетні напрямки розвитку електронного бізнесу.	7
	Лабораторне заняття №21	2
	<i>Завдання для лабораторної роботи</i> 1. Ознайомитись з особливостями застосування процесного підходу у створенні доданої споживчої цінності. 2. Розробити візуальну модель бізнес-процесів управління фінансами.	
	Лабораторне заняття №22	2
	<i>Завдання для лабораторної роботи</i> 1. Розробити модель управління бізнес-процесами виробничого підприємства. 2. Сформулювати інтегровану базу даних для управління підприємством як сукупністю бізнес-процесів.	
Розуміти та знати: - фактори завоювання довіри споживачів до електронного бізнесу; - види втручання в системи електронного бізнесу; - технології SSL і SET; - кодекс коректності інформаційної діяльності; - електронний цифровий підпис; - порядок страхування і	Тема 12. Форми і методи захисту інформації у процесі електронного бізнесу Лекція №12 <i>План лекції</i> 1. Довіра споживачів у Web. 2. Безпека електронного бізнесу. Захист персональної інформації в Web. 3. Страхування електронного бізнесу. 4. Сертифікація учасників електронного бізнесу. <i>Література:</i> Основна: 1-6	2

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.
сертифікації електронного бізнесу.	Додаткова: 13-16, 17, 20, 25, 26, 27, 28, 30 Інтернет-ресурси: 33	
Вміти: - здійснювати захист інформації в Web; - працювати з електронним цифровим підписом; - здійснювати страхування і сертифікацію електронного бізнесу.	Самостійна робота. Підготовка до виконання завдань лабораторної роботи та оформлення звіту.	7
	Лабораторне заняття №23 <i>Завдання для лабораторної роботи</i> 1. Проаналізувати фізичні і програмні засоби захисту інформації. 2. Ознайомитись з основними засобами безпеки електронного бізнесу.	2
	Лабораторне заняття №24 <i>Завдання для лабораторної роботи</i> 1. Ознайомитись з основними методиками страхування електронного бізнесу. 2. Ознайомитись з процедурою сертифікації учасників електронного бізнесу.	2
Розуміти та знати: - правові аспекти бізнесу в Інтернет; - актуальність Закону «Про електронний цифровий підпис»; - проблеми розвитку електронної комерції, які вимагають законодавчого вирішення; - основні системи електронного документообігу в електронній комерції; - визначення ефективності електронної комерції. Вміти: - орієнтуватись у змісті основних нормативно-правових актів, що регламентують процеси формування та розвитку вітчизняної та міжнародної електронної комерції; - розрахувати	Тема 13. Організаційно-правове забезпечення електронного бізнесу. Ефективність електронного бізнесу Лекція №13 <i>План лекції</i> 1. Нормативно-правове забезпечення електронного бізнесу. 2. Системи електронного документообігу в електронному бізнесі. 3. Методи визначення ефективності електронного бізнесу. 4. Напрями оцінки ефективності електронного бізнесу. <i>Література:</i> Основна: 1-6 Додаткова: 13-16, 17, 20, 25, 26, 27, 28, 30 Інтернет-ресурси: 33	2
	Самостійна робота. Підготовка до виконання завдань лабораторної роботи та оформлення звіту.	7
	Лабораторне заняття №25 <i>Завдання для лабораторної роботи</i> 1. Ознайомитися зі змістом основних нормативно-правових актів, що регламентують процеси формування та розвитку вітчизняної та міжнародної електронної комерції.	2

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.
ефективність та обирати оптимальний варіант функціонування web-сервера.	Лабораторне заняття №26 <i>Завдання для лабораторної роботи</i> 1. Розрахувати ефективність та обрати оптимальний варіант функціонування Web-сервера.	2
Розуміти та знати: - рівень розвитку електронного бізнесу в Україні; - основні завдання і напрями щодо розвитку національної складової мережі Internet і забезпечення широкого доступу до неї в Україні. Вміти: - провести аналіз якості Internet-представництва комерційної структури; - здійснювати замовлення маркетингових послуг в мережі Internet; - провести аналіз функціонування банерної реклами в мережі Internet.	Тема 14. Перспективи розвитку електронного бізнесу Лекція №14 <i>План лекції</i> 1. Рівень розвитку електронного бізнесу в Україні. 2. Основні напрями розвитку систем електронної торгівлі. <i>Література:</i> Основна: 1-5, 7 Додаткова: 8, 9, 13-15, 18, 20-22 Інтернет-ресурси: 31, 32, 36	2
	Самостійна робота. Підготовка до виконання завдань лабораторної роботи та оформлення звіту.	6
	Лабораторне заняття №27 <i>Завдання для лабораторної роботи</i> 1. Сформулювати та заповнити таблицю «Перспективи розвитку електронного бізнесу». 2. Ознайомитися з особливостями аналізу якості Internet-представництва комерційної структури.	2
	Лабораторне заняття №28 <i>Завдання для лабораторної роботи</i> 1. Ознайомитися з порядком замовлення маркетингових послуг в мережі Internet. 2. Ознайомитися з особливостями функціонування банерної реклами в мережі Internet.	2
	Разом	180/6
	Підсумковий контроль	екзамен

III. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Основні

1. Буйницька О.П. *Інформаційні технології та технічні засоби навчання : навчальний посібник*. К. : ЦУЛ, 2012. 240 с.
2. Дибкова Л.М. *Інформатика і комп'ютерна техніка : навчальний посібник . 4-те вид*. К. : Академвидав, 2012. 464 с.
3. Зайцева О.О., Болотинюк І.М. *Електронний бізнес: навчальний посібник*. Івано Франківськ : «Лілея НВ» 2015. 264 с.
4. Шалева О. І. *Електронна комерція. Навчальний посібник*. К.: Центр учбової літератури, 2018. 216 с.
5. Федішин І.Б. *Електронний бізнес та електронна комерція* . Тернопіль, ТНТУ імені Івана Пулюя, 2016. 155 с.
6. Про інформацію : Закон України від 02.10.1992 № 2657-ХІІ (зі змінами та доповненнями) // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1992. – № 48. – Ст. 650.
7. Форкун Ю.В., Длугунович Н.А.. *Інформатика : навчальний посібник Львів : «Новий Світ-2000», 2012. 464 с.*

2. Додаткові

8. Апатова Н.В., Гончарова О.М., Дюлічева Ю.Ю. *Інформатика для економістів : підручник*. К. : Центр учбової літератури, 2011. 456 с.
9. Войтюшенко Н.М., Остапець А.І. *Інформатика та комп'ютерна техніка : навчальний посібник*. К. : Центр навчальної літератури. 2009. 564 с.
10. Войнаренко М.П., Кузьміна О.М., Янчук Т.В. *Інформаційні системи і технології в управлінні організацією : навчальний посібник*. Вінниця : ТД Едельвейс і К, 2015. 496 с.
11. Горовий В. *Соціальні інформаційні комунікації, їх наповнення і ресурс*. К. 2010. 360 с.
12. Городецька О.С. Гикавий В.А., Онищук О.В.. *Комп'ютерні мережі : навчальний посібник*. Вінниця : ВНТУ, 2015. 128 с.
13. Гаврилов Л.П. *Электронная комерция: ученик и практикум для бакалаврата и магистратуры*. М.: Юрайт. 2018. 363 с.
14. *Віртуальні підприємства та електронний бізнес: методичні рекомендації до виконання лабораторних* / Є. М. Грабовський. Х. : Вид. ХНЕУ, 2014. – 24 с.
15. *Електронна комерція: Методичні вказівки до проведення лабораторних занять* / О.В.Ставицький. К.: НУХТ, 2015. 44 с.
16. Кавун С.В. Носов В.В. , Манжай О.В. . *Інформаційна безпека : навчальний посібник*. Харків : Вид. ХНЕУ. 2008. 352 с.
17. Литовченко О.О. Проценко Н.К. *Правове регулювання електронного документообігу в Україні*. Кременчук: Кременчуцьке міське управління юстиції, 2012. 32 с.
18. *Економічна інформатика : підручник* / М.В. Макарова, С.В. Гаркуша, Т.М. Білоусько та ін. ; за ред. М.В. Макарової. Суми : Університетська книга, 2015. 480 с.
19. Матвієнко О., Цивін М. *Основи організації електронного документообігу : навчальний посібник*. К. : Центр учбової літератури, 2008. 112 с.

20. Мельникова О.П. *Економічна інформатика : навчальний посібник*. К. : Центр учбової літератури, 2010. 424 с.
21. Макарова М. В. *Електронна комерція : посіб. для студентів вищих навчальних закладів*. К : Академія, 2002. 272с.
22. Наливайко Н.Я. *Інформатика : початковий посібник*. К. : Центр учбової літератури, 2011. 576 с.
23. Основи створення комп'ютерних презентацій : навч. посібник / О.М. Левченко, І.В. Коваль, І.О. Завадський. К. : Вид. група ВНУ, 2010. – 368 с.
24. Підгурський О.І. *Інформаційні технології та системи : конспект лекцій*. Вінниця : ВТЕІ КНТЕУ, 2010. 111 с.
25. Про доступ до публічної інформації : Закон України від 13.01.2011 № 2939-VI // Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2011. № 32. Ст. 314.
26. Про електронні довірчі послуги : Закон України від 05.10.2017 № 2155-VIII // Відомості Верховної Ради (ВВР). 2017. № 45. Ст. 400.
27. Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах : Закон України від 05.07.1994 № 80/94-ВР. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 1994. № 31. Ст. 286.
28. Про захист персональних даних : Закон України від 01.06.2010 № 2297-VI. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2010. № 34. Ст. 481.
29. Про Національну програму інформатизації : Закон України від 04.02.1998 № 74/98-ВР. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 1998. № 27-28. Ст. 181.
30. Соціальні мережі як інструмент взаємовпливу влади та громадянського суспільства : монографія / О. С. Онищенко, В. М. Горовий, В. І. Попик та ін.; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. К., 2014. 260 с.

3. Internet-ресурси

31. Microsoft. Довідка Microsoft Office і навчальні матеріали – підтримка Office
URL : <http://office.microsoft.com/uk-ua/support/?CTT=97>
32. Word та Excel: інструменти і лайфхаки. Он-лайн курс URL :
https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:DNU+PRIN-101+2017_T1/about.
33. Безпека електронної комерції [Електронний ресурс]: навч. посібн. / І.М. Пістунов, Є.В. Кочура ; Нац. гірн. ун-т. – Електрон. текст. дані. – Д. : НГУ, 2014. 125 с. URL : http://pistunovi.narod.ru/6_E_K.pdf.
34. Інформаційний портал Верховної Ради України. URL :
<http://www.rada.gov.ua/>.
35. Компьютерные презентации URL :
http://elbook.elisdn.ru/pages/lesson_01/lesson_01.html. – Назва з екрана.
36. Курс дистанционного обучения «Экономическая информатика» URL :
<http://www.lessons-tva.info/edu/e-informatika.html>.
37. Основи інформаційної безпеки. Он-лайн курс URL :
https://edx.prometheus.org.ua/courses/KPI/IS101/2014_T1/about.
38. Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України
URL : <https://www.kmu.gov.ua/>.